

La Societat Catalana de Pediatria

Ferran A. Moraga-Llop

President de la Societat Catalana de Pediatria (2012-2016). Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears. Barcelona.

“Han passat prop de seixanta anys de la creació de la Societat; les circumstàncies han canviat, la pediatria —i tota la ciència i tot el món— ha sofert unes transformacions que l’any 26 eren impensables. Però la Societat de Pediatria ha mantingut fidelitat als seus orígens”.

Parlament d’Oriol Casassas a la Sessió en Memòria de Pere Calafell, 1985

Els orígens.

La història dels primers noranta anys

El 1926, tres joves pediatres de la Maternitat de Barcelona, August Brossa, Salvador Goday i Joan Casasayas, tingueren la idea de reunir tots els pediatres de la ciutat. Brossa va escriure una carta, datada el 5 febrer de 1926, dirigida als dinou possibles interessats en la idea. Aquest històric primer text diu així: “Benvolgut company: Creyent interpretar un sentiment de companyonia i un desitj que batega en el ambient, de reunir i coordinar les aspiracions de una especialitat, tenim el gust de proposar-vos la fundació de la Societat Catalana de Pediatria (SCP). Si esteu d’acord amb aquest pensament, vos preguem d’assistir a la reunió preparatòria, que tindrà lloc...”, etcètera. I acaba: “Vostres affms companys”.

Després de diverses reunions preparatòries, va ser nomenat un comitè organitzador que redactà uns estatuts i convocà una primera assemblea general, que es va celebrar el 14 de maig de 1926 als locals de l’Acadèmia i Laboratori del carrer Llàlria, 7. La primera Junta va estar composta per Manuel Salvat com a president i August Brossa com a secretari; Pere Martínez i Garcia fou designat vicepresident; Polió Buxó, tresorer; i Salvador Goday, bibliotecari. De llavors ençà la Societat ha tingut vint-i-set presidents (Taula 1).

TAULA 1. Presidents de la Societat Catalana de Pediatria

Anys	President
1926 - 1928	Manuel Salvat Espasa
1928 - 1931	Joan Córdoba Rodríguez
1931 - 1934	Claudi Bassols Iglesias
1934 - 1936	Pere Martínez Garcia
1936-1937 i 1943-1944	Salvador Goday Casals
1947 - 1948	Emili Roviralta Astoul
1948 - 1951	Jeroni de Moragas Gallissà
1951 - 1954	August Brossa Bosque
1954 - 1955	Rafael Ramos Fernández
1955 - 1961	Pere Calafell i Gibert
1961 - 1963	Josep M. Sala Ginebreda
1963 - 1967	Martí Carbonell Juanico
1967 - 1971	Lluís Gubern Salisachs
1971 - 1975	Francesc Prandi Farràs
1975 - 1977	Oriol Casassas Simó
1977 - 1980	Jaume Botey Sala
1980 - 1984	Isidre Claret Corominas
1984 - 1988	Xavier Lucaya Layret
1988 - 1992	Josep M. Bosch Banyeras
1992 - 1996	Josep M. Casasa Carbó
1996 - 2000	Josep Argemí Renom
2000 - 2004	Josep M. Mauri Puig
2004 - 2006	Xavier Demestre Guasch
2006 - 2008	Jaume Iglésias Solà
2008 - 2012	Vicente Molina Morales
2012 - 2016	Ferran A. Moraga-Llop
2016-	Valentí Pineda Solas

El dia 28 de juny es va celebrar la primera reunió científica, amb un parlament del president Salvat i la conferència *Consideracions sobre la diftèria i el sèrum antidiftèric*, a càrrec de Ricard Zariquiey. El dia 1 de juliol tingué lloc la primera assemblea administrativa.

La història dels primers noranta anys de l’SCP, que acabem de commemorar (2016), es pot consultar de ma-

Correspondència: Dr. Ferran Moraga-Llop
Societat Catalana de Pediatria
Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears
C/ Major de Can Caralleu, 1-7
08017 Barcelona
Tel. 932 030 312
Adreça electrònica: scpediatria@academia.cat
Pàgina web: www.scpediatria.cat

FIGURA 1. Reunió de membres de juntes directives de la Societat Catalana de Pediatria el 5 de febrer de 2016. L'Acadèmia - Can Caralleu, noranta anys després

nera molt detallada en aquests dos llibres, publicats el 1993 i el 2016, respectivament:

– *Metges de nens. Cent anys de pediatria a Catalunya*, d'Oriol Casassas i Joaquim Ramis¹. Se'n va iniciar la redacció durant la Junta del doctor Bosch Banyeras i es va publicar durant la Junta següent, corresponent al doctor Josep M. Casasa. Els seus autors, punts de referència imprescindibles en una obra d'aquesta mena, van tenir el gran encert de descriure la cura dels infants del nostre país durant el darrer terç del segle XIX i pràcticament tot el segle XX, amb el paper protagonista de l'SCP.

– *Latència pediàtrica a Catalunya. 90 anys de la Societat Catalana de Pediatria*, de Xavier Demestre². Tot coincidint amb el 90è aniversari de l'SCP, es publicà aquest llibre, que vaig encarregar a mitjan 2014 al doctor Xavier Demestre, antic president de l'SCP, per tal que coordinés el comitè de redacció que l'ha elaborat, amb un centenar d'autors. En aquesta obra s'analitzen molts aspectes de la història de la pediatria catalana esdevinguts en els vint-i-tres anys posteriors a la publicació del llibre d'Oriol Casassas i Joaquim Ramis, una obra que ens ha acompanyat fins avui i sempre estarà amb nosaltres.

Objectius i estatuts

L'SCP és una entitat amb personalitat jurídica pròpia reconeguda, de caràcter científic i cultural en l'àmbit de les ci-

ències de la salut aplicades a la infància. Agrupa la majoria de pediatres i cirurgians pediàtrics de Catalunya. Es tracta d'una comunitat científica viva, fruit de l'esforç col·lectiu, que té com a objectiu primordial fomentar activitats de gestió del coneixement, posant l'accent en la docència, la investigació i la formació continuada dels pediatres. Alhora, té cura de la formació i el reciclatge professionals, i vetlla per la millora de les condicions de salut integral i social de la infantesa i l'adolescència.

El 1931, l'SCP va ser la primera societat que aprovà la seva vinculació a l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya —l'actual Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears (L'Acadèmia)—, tot mantenint plenament la personalitat i la completa llibertat d'acció, condicions que l'Acadèmia va acceptar el mateix any. Per la seva banda, l'SCP vehicula la participació dels seus membres a l'Associació Espanyola de Pediatria.

L'objecte de l'SCP, segons l'article 3 dels estatuts, és:

1) Protegir i fomentar el progrés científic de la pediatria com a àrea de coneixement i àmbit professional propis, fomentar-ne el desenvolupament en els aspectes assistencials, preventius, curatius i rehabilitadors i en els docents i d'investigació, així com vetllar per la competència professional dels seus socis i el prestigi ètic i social de la pediatria.

2) Vetllar per les condicions de la salut integral i qualitat de vida, en els aspectes físics, psíquics i socials, de la infantesa i l'adolescència.

3) Constituir un fòrum per al coneixement mutu, l'entesa i les bones relacions entre els socis i entre aquests i altres professionals.

4) Ser un ens assessor i de referència per a l'Administració, les institucions i altres organismes oficials i la societat civil, pel que fa a l'atenció a la salut dels infants i adolescents.

5) Organitzar les reunions, congressos, jornades i altres activitats científiques de la Societat.

6) Recollir els problemes i les inquietuds relacionats amb l'exercici de la pediatria i representar els interessos dels seus socis davant dels organismes de les administracions públiques sanitàries i docents i d'altres entitats.

7) Qualsevol altre objecte complementari als abans esmentats.

Junta Directiva, socis i grups de treball

Segons l'article 18 dels estatuts, la Junta Directiva està composta per la Presidència, la Vicepresidència de l'àrea científica, la Vicepresidència de l'àrea professional, la Vicepresidència de l'àrea econòmica, la Secretaria, sis vocalies sectorials, tantes vocalies de vegueries com aprovi l'Assemblea General, a proposta de la Junta Directiva, que tindran la representació territorial, una vocalia en representació dels metges residents de pediatria i cirurgia pediàtrica, i un vocal en representació de cada secció que sigui creada dins la Societat d'acord amb l'article 35 dels estatuts.

Els càrrecs de la Presidència i les tres vicepresidències seran ocupats de manera indistinta per, com a mínim, un pediatre d'atenció primària, un cirurgià pediàtric i un pediatre d'hospital. Així mateix, la Junta Directiva podrà en cada moment assignar a les vocalies sectorials funcions de coordinació d'àmbits de treball concrets dins la Societat.

Pel que fa als tipus de socis, i segons els articles 5 i 6 dels estatuts, la Societat està formada per socis numeraris i socis d'honor. Seran socis numeraris els especialistes en pediatria (pediatres o cirurgians pediàtrics) i els metges residents de pediatria o cirurgia pediàtrica oficialment integrats al Programa de Formació Sanitària Especialitzada, amb domicili o exercici professional en l'àmbit de la Societat, així com els especialistes en pediatria (pediatres o cirurgians pediàtrics) que, tot i tenir la residència habitual i exercir fora de Catalunya, siguin mereixedors de tal distinció per la seva col·laboració amb la Societat.

Per adquirir la condició de soci caldrà fer una sol·licitud d'admissió, que ha de ser reconeguda i acceptada per la Junta Directiva, amb l'excepció lògica del supòsit previst a la disposició transitòria.

Seràn socis d'honor les personalitats de prestigi reconegut, qualsevol que sigui la seva nacionalitat i la seva activitat professional, que tinguin uns mereixements que els facin creditors de tal distinció. En el cas que aquesta distinció recaigui en alguna persona que ja sigui soci numerari, mantindrà aquesta categoria amb tots els seus drets. Aquesta és la màxima categoria que pot atorgar la Societat i els candidats seran nomenats per la Junta Directiva.

Seràn membres adherits els professionals de les ciències de la salut o altres camps professionals propers que es facin creditors d'aquesta distinció i que no reuneixin les condicions per ser socis numeraris. Seran nomenats per la Junta Directiva, prèvia sol·licitud d'admissió i la presentació d'un currículum que justifiqui la petició.

En l'actualitat, l'SCP té més de 1.800 socis, i hi figuren inscrits i estan en funcionament amb activitats programades per al proper curs 2017-2018 setze grups de treball corresponents a diferents especialitats pediàtriques (Taula 2).

TAULA 2. Grups de treball de la Societat Catalana de Pediatria (en funcionament el curs 2017-2018)

Activitat física i esport	Malalties infeccioses
Al·lèrgia	Mort sobtada
Cures intensives	Neonatologia
Cures pal·liatives i cronicitat	Neurologia
Endocrinologia	Pediatria social
Gastroenterologia	Pneumologia
Hematologia	Trastorns d'aprenentatge
Immunodeficiències	Urgències

La revista: des del *Butlletí de la Societat Catalana de Pediatria* fins a *Pediatria Catalana*

El mes de gener del 1928, l'SCP va començar a publicar el seu *Butlletí*, i ja la seva "Presentació", com diuen Oriol Cassas i Joaquim Ramis, era també expressió de la senzillesa, l'obertura, la inquietud i el desig de les coses ben fetes que ha caracteritzat la Societat al llarg dels anys. En aquesta presentació s'afirma que "La Societat Catalana de Pediatria ha reunit els especialistes de Barcelona en una mateixa tasca de laboriositat i estudi. En la nostra Acadèmia tenen lloc preferit els pediatres catalans que se senten impulsats per l'anhel de perfecció i que treballen dintre un ambient de cordialitat i progrés científic. Aquest *Butlletí* no es presenta com una revista més, sinó com una part del cercle habitual dels nostres treballs, i per això les seves planes són per a nosaltres el portaveu de les nostres reunions científiques. En presentar-nos en el terreny científic amb aquest *Butlletí*, rebin totes les societats i revistes científiques el nostre Déu-vos-guard i la nostra consideració i simpatia". Des d'aleshores s'ha publicat ininterrompudament fins a l'actualitat,

excepte del 1937 al 1946, pel final de la guerra civil, el 1950 i 1951, pels efectes de la postguerra, i l'any 1976.

Els noms de la revista al llarg dels seus gairebé noranta anys d'existència han estat els següents: *Butlletí de la Societat Catalana de Pediatria* (1928-1936), *Boletín de la Asociación de Pediatras de Cataluña* (1947), *Boletín de la Sociedad Catalana de Pediatria* (1948-1949), *Pediatria. Suplemento de Anales de Medicina. Boletín de la Sociedad Catalana de Pediatria* (1952-1958), *Boletín de la Sociedad Catalana de Pediatria* (1959-1975), *Butlletí de la Societat Catalana de Pediatria* (1977-1995), *Pediatria Catalana* (1996-actualitat).

El primer director de la revista va ser el doctor Joan Córdoba i Rodríguez; de llavors ençà hi ha hagut disset directors (Taula 3). La revista, que l'any proper complirà noranta anys, està digitalitzada des del número 1 i es pot consultar al web de la Societat.

TAULA 3. Directors de la revista *Pediatria Catalana*

Anys	Director
1928	Joan Córdoba Rodríguez
1929 -1932	Polió Buxó Izaguirre
1932 -1934	Miquel Torelló Cendra
1934-1936	Josep M. Girona Cuyàs
1947	Lluís Esteve Terrades Vià
1948-1949	Josep Gaspà Basora
1952- 1959	Andreu Olivé Badosa
1960-1966	Oriol Casassas Simó
1966-1975	Josep Llorens Terol
1977-1978	Comitè de Redacció
1979-1980	Josep M. Bosch Banyeras
1980-1987	Joan Nadal Amat
1987-1996	Josep Argemí Renom
1996-2000	Ferran A. Moraga Llop
2001-2006	Vicente Molina Morales
2007-2015	Antoni Martínez Roig
2015 -	Carlos Rodrigo Gonzalo de Liria

Algunes activitats rellevants de la Societat Catalana de Pediatria

Curs de Divulgació Pediàtrica

Entre les activitats de formació continuada que s'organitzen, vull destacar el Curs de Divulgació Pediàtrica, que se celebra des del curs 1961-1962, que en el curs actual ha arribat a la seva edició número 56 i que forma part del programa de formació continuada.

Reunió Anual de la Societat Catalana de Pediatria

Des de 1992 se celebra aquesta reunió que és “el nostre congrés” ja que, com ens recorda el seu impulsor, Josep M.

Bosch Banyeras, “les associacions professionals, i especialment les científiques, d'un país com el nostre celebren una reunió anual en què s'evidencia no tan sols la qualitat i el volum de l'activitat duta a terme —en el nostre cas, assistencial i de recerca—, sinó també la seva manera de fer i de ser. El propòsit d'aquesta trobada festiva i laboral alhora es va fonamentar en el treball, la companyonia i el gaudi dels pediatres que acull l'SCP”. La reunió té cada any una seu diferent i això permet acostar en sentit recíproc pediatres i territori. El proper curs 2017-2018 se celebrarà a Terrassa, el mes de maig, l'edició número 24 (Taula 4). Cal destacar la presència massiva de joves pediatres en les últimes reunions, on presenten els seus treballs científics.

El Curs Intensiu d'Actualització en Pediatria (CIAP)

Al principi de 1998, Romà Baraibar, tresorer de l'SCP, va exposar a la Junta, llavors presidida per Josep Argemí, l'esborrany d'un projecte de formació continuada per a pediatres postgraduats en el si de la nostra Societat. Va proposar crear, i es va aprovar fer-ho, un instrument de formació continuada de postgrau, de periodicitat semestral o anual, que aprofités la categoria científica i la capacitat comunicativa d'alguns membres de l'SCP, que vèiem regularment en els diferents grups de treball.

Havia de ser un curs que servís, de manera intensiva (concisa, esquemàtica, pràctica i ràpida), per actualitzar els coneixements més recents, els principals avenços diagnòstics i terapèutics i els canvis conceptuals més significatius, en temes que incloguessin totes les especialitats o blocs temàtics pediàtrics o relacionats amb l'exercici de la pediatria, i el vàrem anomenar CIAP.

Havia de ser un curs que hauria de tenir unes característiques diferencials: presencial, intensiu, d'actualització, participatiu, científicament seriós, aprofitable, no comercial i controlable. A hores d'ara s'han celebrat 21 cursos, en els quals han col·laborat més de 350 professors i han comptat amb l'assistència de més de 2.000 alumnes, amb un nombre d'assistents que ha oscil·lat entre 90 i 161 alumnes cada any.

Al llarg d'aquests anys han participat en l'organització del CIAP: Jordi Anton, Romà Baraibar, Xavier Bruna, Josep Caritg, Montserrat Carrera, Rocío Cebrian, Natàlia Corominas, Mireia del Toro, Lluís Delgado, Iolanda Jordan, Josep Lloret, Claudia Marhuenda, Josep Marès, Josep Maria Mauri, Lluís Mayol i Antonio Moreno.

Programa de reanimació cardiopulmonar de la Societat Catalana de Pediatria

L'1 de juliol de 1997, i després de ser aprovat per la Junta Directiva de l'SCP —que en aquells moments presidia Josep Argemí—, es va constituir el Grup d'Intensius Pediàtrics (GIP). Va ser en aquell moment que es va gestar l'inici del futur programa d'ensenyament i difusió de la

TAULA 4. Reunió Anual de la Societat Catalana de Pediatria

Reunió	Lloc	Dates	President/s del Comitè Organitzador
I	Lloret	6 i 7 de maig de 1992	Peius Pascual
II	Roses	7 i 8 de maig de 1993	Josep M. Bosch Banyeras
III	Seva	2 i 3 de juny de 1995	Jordi Prats i Josep M. Mauri
IV	Tortosa	31 de maig i 1 de juny de 1996	Emili Marquès
V	Lleida	6 i 7 de juny de 1997	Francesc Prandi i Anton R. Gomà
VI	Sabadell	15 i 16 de maig de 1998	Josefa Rivera
VII	Sitges	28 i 29 de maig de 1999	Xavier Demestre
VIII	Reus	2 i 3 de juny de 2000	Carles Martí Henneberg
IX	Girona	12 i 13 de maig de 2001	Jaume Macià
X	Perpinyà	6, 7 i 8 de juny de 2002	Josep Argemí
XI	Seva	23 i 24 de maig de 2003	Antoni Natal
XII	Port Aventura	4 i 5 de juny de 2004	Josep Cubells
XIII	Platja d'Aro	10 i 11 de juny de 2005	Jordi Pou
XIV	Sitges	25 i 26 de maig de 2007	Josepa Torregrossa
XV	Berga	16 i 17 de maig de 2008	Xavier Giné
XVI	Val d'Aran	15 i 16 de maig de 2009	Imma Caubet
XVII	Tarragona	13 i 14 de maig de 2011	Xavier Batlle
XVIII	Figueres	12 de maig de 2012	Mar Calvo
XIX	Vilafranca del Penedès	10 i 11 de maig de 2013	Vicente Morales
XX	La Seu d'Urgell	9 i 10 de maig de 2014	Jordi Fàbrega
XXI	Manresa	8 i 9 de maig de 2015	Santiago Nevot
XXII	Tortosa	6 i 7 de maig de 2016	Pere Genaró
XXIII	Blanes	12 i 13 de maig de 2017	Josep Marès

reanimació cardiopulmonar (RCP) pediàtrica a Catalunya. Els membres del GIP van tenir clar des d'un primer moment que calia tenir, com un dels seus projectes principals, el desenvolupament d'un programa de formació en reanimació cardiopulmonar pediàtrica per als socis de l'SCP.

En aquest context favorable, el mes d'octubre de l'any 1997 el GIP va plantejar aquest projecte de programa de formació en RCP per als socis de l'SCP i ho va sol·licitar oficialment a la Junta Directiva el mes de desembre. Tots els membres de l'SCP ho van considerar molt positivament i es va decidir invertir en accions d'RCP com una clara estratègia de futur.

En un primer moment, l'objectiu fonamental del programa va ser possibilitar als socis de l'SCP la formació en l'assistència a l'aturada cardiorespiratòria, en el nivell de reanimació cardiopulmonar tant bàsica com avançada, i fer-ho ajustant-se a les seves necessitats i facilitant-los l'accés en el seu entorn geogràfic natural, sense haver de recórrer a desplaçaments fora de Catalunya, que era el procediment habitual en aquell moment. El projecte iniciat pel GIP pretenia ser ambiciós i va voler incorporar

immediatament altres col·lectius rellevants relacionats amb l'RCP, com els pediatres d'urgències, els neonatòlegs o els incipients metges prehospitalaris, però sense oblidar altres objectius secundaris, com la formació en RCP de la població general i de col·lectius particulars (pares i educadors d'infants amb risc, assistents sanitaris, cossos de seguretat, etc.) i la investigació epidemiològica i clínica, a més de l'assessorament institucional en matèria d'RCP pediàtrica a altres entitats.

Pedro Domínguez, Josefa Rivera Luján, Ricard Carpena, Álvaro Díaz i Abel Martínez han estat els directors del programa d'RCP durant aquests vint anys, als quals han acompanyat fins a vint-i-quatre membres del Comitè d'RCP, un gran nombre de col·laboradors i un impressionant nombre d'alumnes: més de 10.000.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. Casassas O, Ramis J. Metges de nens. Cent anys de pediatria a Catalunya. Barcelona: Edicions de la Magrana; 1993.
2. Demestre X. L'atenció pediàtrica a Catalunya. 90 anys de la Societat Catalana de Pediatria. Sabadell: CODIPRE, Arts gràfiques, S.L.; 2016.